Styrelsen for Grøn
Arealomlægning og Vandmiljø

J.nr. 2026 - 9291
7. oktober 2026

Høringsnotat om udkast til lov om ændring af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø sendte den 12. juni 2026 udkast til lov om ændring af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. (gennemførelse af direktiv om ændring af direktiv om industrielle emissioner på husdyrbrugområdet) i offentlig høring med frist for afgivelse af høringssvar den 31. juli 2026.

Styrelsen har modtaget i alt 4 høringssvar fra høringsparterne Organe Institute ApS, Landbrug & Fødevarer, Dansk Akvakultur Producentorganisation og Bæredygtigt Landbrug.

I det følgende gennemgås de indkomne høringssvar enkeltvist. Styrelsens bemærkninger hertil er angivet i kursiv. Høringssvarene kan ses i deres fulde længde på Høringsportalen.

I tillæg til de ændringer, som høringssvarene har givet anledning til, har Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø på eget initiativ foretaget ændringer på baggrund af en fejl i ordlyden i den foreslåede § 75 b, stk. 2, som er beskrevet nederst i dette høringsnotat. Styrelsen har desuden på eget initiativ foretaget en række mindre lovtekniske ændringer i lovforslaget, som ikke beskrives nærmere.

Organe Institute ApS
Det er ifølge Organe Institute ApS direkte uansvarligt at implementere IE-ændringsdirektivet ved brug af direktivets LSU-enhed. Dette skyldes først, at enheden er forældet, fordi den er ca. 60 år gammel, oprindeligt er tiltænkt som afgræsningsækvivalent og ikke er ajourført på trods af store stigninger i produktionseffektivitet. Derefter skyldes det, at enheden ikke tager hensyn til husdyrenes påvirkning af miljøet gennem kvælstof og fosfor.

Organe Institute ApS foreslår derfor at ændre loven således, at størrelsen af et husdyrbrug defineres ud fra mængden af kvælstof og fosfor i den producerede husdyrgødning, jf. de til enhver tid gældende normtal for husdyrgødning, i stedet for ud fra den foreslåede LSU-enhed. Dette kunne ske ved at modernisere den tidligere dyreenhed, hvor 1 dyreenhed er 100 kg N + P ab dyr. Dyreenheden var ifølge Organe Institute ApS både god, pædagogisk og designet målrettet til den danske husdyrregulering.

Endelig finder Organe Institute ApS det uhensigtsmæssigt at anvende et engelsk begreb i dansk lovgivning.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøs bemærkninger
Styrelsen kan generelt oplyse, at LSU-enheden er valgt for at sikre en direktivnær implementering af IE-ændringsdirektivet. Det er ikke muligt at ændre fundamentalt i direktivets centrale begreber gennem denne bekendtgørelsesændring, da det ville være i strid med Danmarks EU-retlige forpligtelser.

Hvad angår bekymringen om, at LSU-enheden ikke tager højde for husdyrenes miljøpåvirkning via kvælstof (N) og fosfor (P), skal det præciseres, at LSU i dette regi udelukkende anvendes som en tærskelværdi. Denne tærskelværdi har til formål at afgøre, om et husdyrbrug er omfattet af reglerne. Selve miljøreguleringen af de enkelte brug – herunder regulering af produktionsarealer samt anvendelse af kvælstof og fosfor – fortsætter uændret efter de gældende regler og de faktiske belastningsparametre.

Beslutningen om at anvende det engelske begreb LSU i stedet for det danske SK (storkreaturer) er baseret på, at den engelske version er mest præcis. Det danske begreb storkreaturer er for snævert, da det refererer til en specifik dyretype (kvæg), som ikke er omfattet af direktivet. Ved at anvende LSU sikres en mere dækkende betegnelse for alle relevante husdyrtyper, hvilket mindsker risikoen for juridisk uklarhed.

Landbrug & Fødevarer ("L&F")
Overordnet finder L&F det svært at få et samlet overblik over, hvordan IE-ændringsdirektivet påtænkes indført i husdyrreglerne, da implementeringen sker i flere trin. Dette giver usikkerhed om det samlede regelbillede. L&F efterlyser derfor én samlet implementeringsplan og dialog med erhvervet herom, der gør det muligt at vurdere, om IE-ændringsdirektivets intention om regelforenkling og byrdelettelser for husdyrbrug og kommuner reelt påtænkes gennemført i dansk lovgivning.

Implementeringsplanen bør indeholde implementeringstabel og tidsplan og bør med udgangspunkt i en minimumsimplementering klart beskrive, hvilke krav der bortfalder for husdyrbrug omfattet af direktivet, hvilke krav der videreføres, hvilke nye krav der indføres, samt om der er danske krav, der opretholdes grundet anden EU-lovgivning.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøs bemærkninger
IE-ændringsdirektivet er udfordrende at implementere på husdyrområdet, fordi den væsentligste materielle ændring – Kommissionens gennemførelsesretsakt om generelle driftsregler for husdyrbrug – først træder i kraft efter implementeringsfristen. Medlemslandene skal altså gennemføre reglerne uden at kende deres reelle indhold. Samtidig er implementeringsfristen (den 1. juli 2026) sat lang tid før, at reglerne faktisk skal have virkning i medlemslandene (2030 og frem).

Den mest overskuelige løsning ville have været at lave én samlet lov- og bekendtgørelsesændring inden virkningsfristen i 2030. Dog ville en sådan løsning, der ville udgøre en bevidst og længerevarende overskridelse af implementeringsfristen, indebære stor risiko for, at Europa-Kommissionen ville anlægge traktatbrudssag mod Danmark.

Derfor valgte styrelsen en trinvis tilgang, hvor direktivets overordnede rammer implementeres først, så implementeringsfristen kunne overholdes, hvorefter den endelige og materielle del kunne implementeres i mindre hast og på et klart oplyst grundlag i god tid inden 2030. Første led af implementeringen består af en ændring af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, som trådte i kraft den 2. september 2026, jf. bekendtgørelse nr. 721 af 19. august 2026 om ændring

af bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug. Andet led i implementeringen består af nærværende udkast til ændringslov, som indeholder de af direktivets regler om erstatning, forældelse og sanktioner, der ikke kan gennemføres på bekendtgørelsesniveau. Derudover forventes lovudkastets bemyndigelser også udnyttet til at fastsætte enslydende regler om erstatning, forældelse og sanktioner i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, forventeligt pr. 1. januar 2027.

Valgudskrivelsen og de efterfølgende regeringsforhandlinger gjorde dog, at første og andet led af implementeringen først kan ske efter implementeringsfristen. Det er dog styrelsens vurdering, at det af hensyn til de EU-retlige forpligtelser er vigtigt, at ikrafttrædelsen af nærværende udkast til lovforslag sker som forventet den 1. januar 2027.

Formålet med de første led af implementeringen har altså primært været at overholde direktivets implementeringsfrist ved at gennemføre de nødvendige formelle rammer. Det tjener også et indretningsformål, da landbrugere og myndigheder herved bliver opmærksomme på de overordnede rammer for de kommende ændringer, herunder at IE-direktivets tærskelværdier sænkes, og at der vil gælde nye regler om forældelse og sanktioner. De første led af implementeringen indebærer derimod ikke en stillingtagen til, hvilke allerede gældende IE-krav, der skal fjernes eller ændres, eller hvilke overordnede ændringer, der i øvrigt skal ske i husdyrbrugreguleringen.

Denne samlede stillingtagen til både de lovtekniske og politiske aspekter vil som planlagt ske som led i den endelige del af implementeringen inden 2030. Arbejdet kan for alvor begynde efter ikrafttræden af de omtalte driftsregler, der forventes at ske i september eller oktober 2026. Det forventes at munde ud i en "samlet pakke" med lovændring og hovedbekendtgørelse. Herunder vil styrelsen som led i den sædvanlige lovtekniske proces inddrage interessenter og vejlede om reglernes indhold.

L&F finder, at centrale definitioner, herunder hvilke husdyrbrug, der er omfattet af IE-direktivet, samt rettigheder og forpligtelser, bør fremgå direkte af husdyrbrugloven fremfor bekendtgørelser. Det vil sikre, at de centrale direktivbestemte begreber forbliver entydige og ikke ændres eller udvides ved bekendtgørelsesændringer, vejledninger eller administrative tolkninger.

L&F bemærker, at udkastet til bekendtgørelse om ændring af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen af 21. maj 2026 indeholder nye centrale definitioner, som hverken er i overensstemmelse med definitionerne i den gældende lov eller er en del af dette lovforslag.

<u>Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøs bemærkninger</u>
I forbindelse med den endelige implementering af IE-ændringsdirektivet inden 2030 vil styrelsen vurdere, hvor i reglerne det er mest hensigtsmæssigt at placere de forskellige definitioner.

Det er korrekt, at bekendtgørelse nr. 721 af 19. august 2026 om ændring af bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug indeholder flere nye definitioner, herunder definitioner, der er forskellige fra definitionerne i den gældende husdyrbruglov. Disse er indeholdt i bekendtgørelsen for at sikre direktivnær implementering så tæt på implementeringsfristen som muligt.

De nye og ændrede definitioner vil først få virkning fra 2030 og frem. På dette tidspunkt vil den endelige implementering af IE-ændringsdirektivet, der også forventes at indebære en ændring

af definitioner m.v. i husdyrbrugloven, være gennemført. Den nævnte ændringsbekendtgørelse ændrer altså ikke ved husdyrbruglovens gældende definitioner, der fortsat er gældende indtil 2030 og frem.

L&F bemærker herefter, at Miljø- og Ligestillingsministeriet (i dag Miljøministeriet) i december 2025 sendte en ændring af miljøbeskyttelsesloven og jordforureningsloven i høring, hvori de nødvendige lovhjemler foreslås indført. L&F formoder, at det er intentionen, at bestemmelserne om erstatning, forældelse og sanktioner i direktivet, som gælder for både husdyrbrug og virksomheder, implementeres ensartet i husdyrbrugloven og miljøbeskyttelsesloven. Det noteres dog, at ordlyden i lovteksterne ikke er identiske, hvilket kan skabe fortolkningsusikkerhed. L&F skal anmode SGAV om at bekræfte, at implementeringen af de relevante regler vedr. erstatning, forældelse og sanktioner i miljøbeskyttelsesloven, jordforureningsloven og husdyrbrugloven er materielt ens i de tre love og samtidig forklare eventuelle forskelle i ordlyden.

<u>Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøs bemærkninger</u>
Det er hensigten, at de af direktivets regler, der gælder for både landbruget og industrien, skal fortolkes ensartet med udgangspunkt i IE-ændringsdirektivet.

Husdyrreguleringen udspringer oprindeligt af blandt andet miljøbeskyttelsesloven, og der er derfor store ligheder mellem regelsættene. Der er dog strukturelle forskelle mellem regelsættene, som fører til, at reglerne om erstatning, forældelse og sanktioner har forskellig struktur og ordlyd. Dette ændrer ikke ved, at reglerne skal fortolkes ensartet med udgangspunkt i IE-ændringsdirektivet. Styrelsen kan dog ikke vurdere, om der skulle være særlige forhold på industriområdet, der kunne lede til fortolkningsforskelle i konkrete tilfælde, da reglerne hører uden for Ministeriet for Natur og Dyrevelfærds ressort.

L&F efterlyser en klar afgrænsning af det nye anvendelsesområde for IE-husdyrbrug i dansk ret, så det tydeligt kan afgøres, om et husdyrbrug er omfattet af de nye IE-grænser. Der savnes en forklaring på, hvorfor grænserne defineres i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen i stedet for i husdyrbrugloven, og grænsernes sammenhæng med de gældende grænser i husdyrbruglovens § 16 a og b.

Det taler for, at grænserne skal implementeres på lovniveau, at EU-Kommissionen tidligere har påpeget, at den danske implementering af de tidligere IPPC-direktivs tærskler på bekendtgørelsesniveau ikke var tilstrækkelig.

Generelt argumenterer L&F, at direktivets vigtigste regler som grænseværdier, straffebestemmelser og andre vigtige definitioner bør fremgå direkte af husdyrbrugloven af retssikkerhedsmæssige hensyn.

<u>Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøs bemærkninger</u>
Styrelsen er enig i L&F's betragtning om vigtigheden af, at tærskelværdierne er klare og gennemskuelige. Det fremgår direkte af den ovenfor omtalte ændringsbekendtgørelses § 76 c, stk. 2, hvordan *et anlægs LSU-niveau beregnes ved brug af omregningsværdier, jf. IE-ændringsdirektivets bilag Ia. Dette forventes også at blive behandlet nærmere i forbindelse med den endelige implementering af IE-ændringsdirektivet inden 2030, navnlig i bemærkningerne til en ændring af husdyrbrugloven, som det har været tilfældet ved tidligere ændringer af godkendelsesgrænser. I denne forbindelse forventes godkendelsesgrænserne også at blive foreslået indsat direkte i husdyrbrugloven.*

I forhold til øvrige regler om straf, definitioner m.v. vil styrelsen som led i den endelige implementering af IE-ændringsdirektivet inden 2030 vurdere, hvor det er mest hensigtsmæssigt at placere bestemmelserne.

I forhold til den foreslåede § 75 a om erstatning anmoder L&F styrelsen om at bekræfte, at kodificeringen af dansk rets almindelige regler om erstatning ikke utilsigtet udvider ansvarsgrundlaget ud over, hvad der følger af direktivet og gældende dansk ret.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøs bemærkninger
Det bekræftes.

I forhold til den foreslåede § 75 b om forældelse af erstatningskrav påpeger L&F, at undtagelse af de omfattede erstatningskrav fra regler om absolutte forældelsesfrister vil skabe en forskellig retstilling mellem IE-husdyrbrug og øvrige husdyrbrug. Derfor er det afgørende, at afgrænsningen af de omfattede husdyrbrug er klar og dokumenterbar, så det med sikkerhed kan afgøres, om det konkrete husdyrbrug er over LSU-tærsklen.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøs bemærkninger
Styrelsen henviser til bemærkningen på side 4-5 ovenfor.

De foreslåede strafbestemmelser i § 91, stk. 3-6, anvender det EU-retlige begreb "driftsleder". Derfor bør begrebet ifølge L&F også defineres i loven. "Driftsleder" bør klart defineres som den juridiske person, der driver det specifikke miljøgodkendte husdyrbrug

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøs bemærkninger
I forbindelse med den endelige implementering af IE-ændringsdirektivet inden 2030 forventer styrelsen også at foreslå en definition af "driftsleder" indsat i husdyrbrugloven.

Definitionen af "driftsleder", der findes i § 2, nr. 17, i bekendtgørelse nr. 721 af 19. august 2026, er i første omgang affattet enslydende med direktivets artikel 3, nr. 15, for at sikre direktivnær implementering. I forbindelse med den endelige implementering inden 2030 vil styrelsen vurdere, hvilken ordlyd, der er mest hensigtsmæssig i en dansk kontekst.

Derudover anmoder L&F om, at det tydeligt indskrives i lovbemærkningerne, at bødegrundlaget alene omfatter omsætningen fra det godkendte IE-husdyrbrug, hvor overtrædelsen er begået. Omsætningen fra husdyrbrug på andre lokaliteter under samme CVR-nummer, koncernforbundne selskaber eller aktiviteter, der ikke vedrører husdyrproduktionen skal **ikke** indgå i bødegrundlaget.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøs bemærkninger
IE-ændringsdirektivet giver efter styrelsens vurdering ikke grundlag for en sådan fortolkning. Bødeloftet beregnes generelt ud fra "driftslederens årlige omsætning", jf. artikel 79, stk. 2, nr. 2, hvilket omfatter omsætningen i hele Unionen, jf. præambelbetragtning nr. 51. Direktivet indeholder ikke regler om, at omsætningen kan indskrænkes til kun at omfatte dele af driftslederens omsætning. Dette harmonerer navnlig med kravet om, at sanktionerne skal have afskrækkende virkning, jf. artikel 79, stk. 1.

Det er dog vigtigt at pointere forskellen mellem bødeloftet og den konkrete udmåling af bøden. Ved bødeloftet, som beregnes ud fra driftslederens samlede omsætning, forstås den maksimale størrelse på den bøde, der kan gives til driftslederen. Ved udmåling af den konkrete bøde skal domstolen anvende de almindelige udmålingskriterier, der følger af straffeloven og

husdyrbrugloven. Der henvises til udkastets almindelige bemærkninger, punkt 2.3.1, og til de specielle bemærkninger til § 91, stk. 3-5.

Bødeloftet fjerner altså ikke domstolens pligt til at fastlægge den konkrete bødes størrelse ud fra samtlige omstændigheder i sagen, herunder eksempelvis overtrædelsens grovhed, driftslederens forhold, hensynet til de berørte mennesker og det berørte miljø. Dette harmonerer navnlig med IE-ændringsdirektivets krav om, at sanktionen skal stå i et rimeligt forhold til overtrædelsen, jf. artikel 79, stk. 1. Det vil uanset bødeloftet være op til domstolen, om og i givet fald med hvilken vægt driftslederens omsætning skal indgå ved den konkrete fastsættelse af bøden. Domstolen er således ikke afskåret fra at lægge vægt på, hvor stor en del af driftslederens omsætning, der hidrører fra driften af det eller de husdyrbrug, hvorfra overtrædelsen er begået.

På baggrund heraf har styrelsen besluttet at revidere udkastets specielle bemærkninger til § 91, stk. 5, så ovenstående betragtninger indføjes. De samlede bemærkninger til bestemmelsen vil således få følgende ordlyd (slettede afsnit er overstregede, mens tilføjede afsnit er fremhævede):

> *Husdyrbrugloven indeholder ikke regler om et bødeloft for overtrædelse af loven, som der stilles krav om i IE-ændringsdirektivets artikel 79, stk. 2, 2. pkt.*
>
> *For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 2.3.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.*
>
> *Det foreslås i § 91,* stk. 5, *at bøde efter stk. 4 pålagt en juridisk person maksimalt kan udgøre 3 pct. af den juridiske persons årlige omsætning i Den Europæiske Union regnskabsåret før det år, hvori bøden blev pålagt.*
>
> *Den foreslåede bestemmelse har til formål at gennemføre IE-ændringsdirektivets artikel 79, stk. 2, 2. pkt., og indebærer, at bøder for overtrædelse af bestemmelser i husdyrbrugloven, der gennemfører IE-direktivet med senere ændringer, vil være omfattet af bødeloftet på 3 pct.*
>
> *For en nærmere beskrivelse af, hvilke ansvarssubjekter og hvilke overtrædelser, der omfattes af bødeloftet, henvises til bemærkningerne om stk. 4 ovenfor.*
>
> ***Bødeloftet fastsættes ud fra driftslederens samlede omsætning i alle EU-medlemslande. Det omfatter også den del af omsætningen, der hidrører fra andre aktiviteter end driften af det husdyrbrug, hvorfra overtrædelsen er begået, f.eks. driften af andre husdyrbrug eller andre aktiviteter. Det omfatter også andre koncernforbundne virksomheders omsætning, hvis disse drager nytte af virksomhedens drift af husdyrbruget, hvorfra overtrædelsen er begået.***
>
> *Ved omsætning skal forstås virksomhedens nettoomsætning, der i årsregnskabsloven er defineret som salgsværdien af produkter og tjenesteydelser m.v. med fradrag af prisnedslag, merværdiafgift og anden skat, der er direkte forbundet med salgsbeløbet, jf. bilag 1, C, nr. 13, i årsregnskabsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 402 af 23. marts 2026.*
>
> *~~Årsregnskabslovens bilag 1, C, nr. 13, omfatter virksomhedens samlede omsætning i alle EU-medlemslande og~~**Omsætningen** opgøres på baggrund af virksomhedens årsregnskab for det regnskabsår, der går forud for det år, hvor bøden pålægges. Hvis overtrædelsen er forløbet over flere år før året, hvor bøden pålægges, anvendes et gennemsnit af omsætningen for de år, som overtrædelsen er forløbet over.*
>
> *~~Virksomhedens omsætning omfatter også andre koncernforbundne virksomheders omsætning, hvis disse drager nytte af virksomhedens drift af husdyrbruget.~~*
>
> *~~At bøden maksimalt kan udgøre 3 pct. af omsætningen betyder, at når en juridisk person under en straffesag i Danmark dømmes for en overtrædelse omfattet af den foreslåede bestemmelse, kan der maksimalt pålægges virksomheden en bøde på 3 pct. af den erhvervsdrivendes årlige omsætning. Bestemmelsen fastsætter således en bødestrafferamme, der kan gå fra 0-3 pct. af virksomhedens årlige omsætning.~~*
>
> ***Når bødeloftet er fastsat, vil det fortsat være op til domstolene at udøve den konkrete bødeudmåling, der således kan spænde fra 0 kr. og op til det fastsatte bødeloft.***
>
> *~~Den konkrete~~ **Bødeudmålingen**~~strafudmåling~~ vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering af samtlige omstændigheder i sagen, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10, og i husdyrbrugloven, jf. de foreslåede bestemmelser i § 91, stk. 3-4, **som beskrevet** ~~jf.~~ ovenfor. **Herunder skal domstolene eksempelvis lægge vægt på overtrædelsens grovhed, oplysninger om driftslederen og hensynet til berørte mennesker eller miljø.** Det er overladt til domstolene at vurdere, om og i givet fald med hvilken vægt driftslederens omsætning skal indgå ved den **konkrete**~~korrekte~~ udmåling af bøden.*

Herunder kan domstolene eksempelvis lægge vægt på, hvor stor en del af driftslederens omsætning, der hidrører fra det eller de husdyrbrug, hvorfra overtrædelsen er begået.

Det maksimale bødeniveau vil skulle anvendes ved de alvorligste overtrædelser, såsom overtrædelser med en høj grad af grovhed på grund af deres art, omfang og gentagelse, eller hvis disse overtrædelser udgør en betydelig risiko for menneskers sundhed eller miljøet, jf. IE-ændringsdirektivets præambelbetragtning nr. 51.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Endeligt oplyser L&F, at man ikke har mulighed for at vurdere de samlede erhvervsøkonomiske konsekvenser af implementeringen af IE-ændringsdirektivet i dansk ret, da implementeringen sker trinvist. Derfor opfordrer L&F til, at styrelsen udarbejder en samlet konsekvensvurdering af det samlede lovkompleks og den foreslåede implementeringsplan. L&F imødeser også den tredje fase af implementeringen og opfordrer til en samlet gennemsigtig og praksisnær implementering af hele direktivet inklusiv den vedtagne retsakt med driftsregler. L&F håber samtidig på, at der i denne fase vil være dialog med erhvervet, kommunerne og øvrige berørte parter.

<u>Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøs bemærkninger</u>
I forbindelse med den endelige gennemførelse af IE-ændringsdirektivet inden 2030 vil styrelsen foretage en samlet konsekvensvurdering for hele direktivet, der bygger videre på de konsekvensvurderinger, der er udarbejdet i forbindelse med dette udkast til lovforslag og til udkast til bekendtgørelse om ændring af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen som offentliggjort den 21. maj 2026.

Som led i den sædvanlige lovtekniske proces vil styrelsen inddrage interessenter og vejlede om reglernes indhold.

Dansk Akvakultur Producentorganisation ("DAPO")
DAPO noterer, at udkastet ikke berører akvakultursektoren, men finder det væsentligt, at den fortsatte implementering af direktivet også fremadrettet sker sektorspecifikt og proportionelt, således at eventuelle fremtidige ændringer med betydning for akvakultur tager udgangspunkt i sektorens særlige produktionsformer, miljøforhold og eksisterende regulering.

<u>Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøs bemærkninger</u>
Høringssvaret giver ikke anledning til bemærkninger.

Bæredygtigt Landbrug
I forhold til den foreslåede bestemmelse i udkastets § 75 b, stk. 4, hvorefter omfattede erstatningskrav ikke underlægges absolutte forældelsesfrister, argumenterer Bæredygtigt landbrug at omfattede husdyrbrug i princippet vil kunne mødes med erstatningskrav i årtier efter en påstået overtrædelse. Dette udgør et markant brud på grundlæggende retsprincipper og den balance mellem skadelidtes og skadevolders interesse, som forældelsesloven bygger på, hvilket indebærer en betydelig usikkerhed for erhvervet.

Bæredygtigt Landbrug savner en nærmere analyse af, om direktivet nødvendiggør en fuldstændig afskaffelse af enhver absolut forældelsesfrist, og foreslår, at der af proportionalitetsmæssige hensyn opretholdes en absolut forældelsesfrist.

Endelig bør det tydeliggøres, hvem der er ansvarssubjekt. Det bør navnlig afklares, hvordan ansvaret fordeles ved forpagtningsforhold, ejerskifte, overdragelse af arealer og lignende.

<u>Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøs bemærkninger</u>

Det er styrelsens klare vurdering, at IE-ændringsdirektivets artikel 79, stk. 3, 2. pkt., er til hinder for at fastsætte absolutte forældelsesfrister for de omfattede krav på erstatning eller godtgørelse. Der henvises til udkastets almindelige bemærkninger, punkt 2.2.3. Styrelsen har efter at have modtaget høringssvaret anmodet Bæredygtigt Landbrug om at redegøre nærmere for synspunktet, men har ikke modtaget svar.

Forældelsesreglerne i udkastet retter sig mod selve fordringen. De gælder for fordringer, der er opstået som følge af, at en driftsleder for et omfattet husdyrbrug, har overtrådt en af de oplistede bestemmelser.

Hvem de omfattede fordringer kan rettes imod, vil skulle afklares i den konkrete sag i medfør af almindelige danske erstatningsregler. Det primære ansvarssubjekt vil naturligvis være den driftsleder, der har overtrådt reglerne. "Driftsleder" defineres i bekendtgørelse nr. 721 af 19. august 2026 om ændring af bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug som en fysisk eller juridisk person, der helt eller delvis driver eller leder et anlæg, eller som efter national lovgivning har fået overdraget den økonomiske dispositionsret over dets tekniske drift, jf. § 2, nr. 17.

Der vil dog kunne være særlige situationer, hvor ansvaret deles med eller er overgået til andre. Det kunne eksempelvis være et tilfælde, hvor overtrædelsen er begået af en af driftslederens ansatte ved forsæt eller grov uagtsomhed, hvorfor den ansatte hæfter personligt, jf. Danske Lov 3-19-2. I forpagtningsforhold og ved ejerskifte vil ansvarssubjektet kunne afhænge af indholdet af de aftaler, der ligger til grund for relationerne mellem ejere og forpagtere. Det er ikke muligt udtømmende at redegøre for, hvilke personer eller selskaber, de omfattede erstatningskrav vil kunne rettes mod i alle sager.

På denne baggrund giver høringssvaret ikke anledning til ændringer.

Ændring på styrelsens eget initiativ - fejl i § 75 b, stk. 2

Styrelsen er blevet opmærksom på, at den foreslåede § 75 b, stk. 2, ved en fejl har angivet, at forældelsesfristen for fordringer omfattet af stk. 1 skulle regnes fra tidspunktet for "skadens indtræden", som er udgangspunktet i dansk ret, i stedet for tidspunktet for "overtrædelsens ophør", som er kravet ifølge IE-ændringsdirektivets artikel 79a, stk. 3. På denne baggrund har styrelsen ændret ordlyden, så den korrekt implementerer direktivets krav, og ændret relevante afsnit i bemærkningerne.

Selvom ændringen ikke er bagatelagtig, er det styrelsens vurdering, at ændringen ikke bør give anledning til en fornyet høringsproces. Det skyldes, at det i høringsudkastet har fremgået klart, at begyndelsestidspunktet var forskelligt i dansk ret og IE-ændringsdirektivet, og at formålet med forældelsesreglerne har været at bringe dansk ret i overensstemmelse med direktivet. Ændringen er ikke byrdefuld, fordi der ofte vil være sammenfald mellem overtrædelsens ophør og skadens indtræden, og fordi der ikke sker en udvidelse af den personkreds, der er vil blive omfattet af reglen. Der henvises nærmere til høringsudkastets pkt. 1 og pkt. 2.2.3.

De foretagne ændringer omfatter følgende:

Ordlyden i § 75 b, stk. 2, ændres som følger:

> "*Stk. 2.* Forældelsesfristen i stk. 1 regnes fra tidspunktet for ~~skadens indtræden~~**overtrædelsens eller undladelsens ophør**, jf. dog stk. 3."

Almindelige bemærkninger, pkt. 2.2.3, afsnit 6-8 slettes. I stedet indsættes følgende afsnit:

”Det er derfor ministeriets vurdering, at direktivets regler ikke er forenelige med forældelseslovens begyndelsestidspunkt, jf. § 2, stk. 4, og forældelseslovens absolutte forældelsesfrist på 30 år, jf. § 3, stk. 3, nr. 1. Ministeriet vurderer derfor, at der er behov for at fravige forældelseslovens regler.

På den baggrund foreslås det at indsætte en ny bestemmelse i husdyrbruglovens § 75 b, stk. 1, hvorefter forældelsesfristen er 3 år for fordringer på erstatning eller godtgørelse for skade på menneskers sundhed, der er opstået som følge af, at en driftsleder for husdyrbrug med en produktionskapacitet, der overstiger grænserne i § 16 a, stk. 2, har overtrådt § 16 a, § 16 b, § 52, § 53, stk. 1, eller undladt at efterkomme forbud eller påbud herom efter loven vedrørende disse bestemmelser.

Det foreslås endvidere, at forældelsesfristen for disse krav regnes fra tidspunktet for overtrædelsens eller undladelsens ophør, jf. § 75 b, stk. 2, med den modifikation, at såfremt fordringshaveren var ubekendt med fordringen eller skyldneren, regnes forældelsesfristen først fra den dag, hvor fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab hertil, jf. § 75 b, stk. 3. Desuden foreslås det, at der ikke skal gælde en absolut frist for, hvornår forældelse senest indtræder for de omtalte krav, jf. § 75 b, stk. 4.”

Specielle bemærkninger til § 1, nr. 2, om § 75 b, stk. 2, får følgende ordlyd:

”Det foreslås i § 75 b, *stk. 2,* at forældelsesfristen i stk. 1 regnes fra tidspunktet for overtrædelsens eller undladelsens ophør, jf. dog stk. 3.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at forældelsesfristens begyndelsestidspunkt for de fordringer, der er omfattet af stk. 1, svarer til begyndelsestidspunktet i IE-ændringsdirektivets artikel 79a, stk. 3. Herved fraviges den almindelige regel om forældelsesfristens begyndelsestidspunkt, jf. forældelseslovens § 2, stk. 4.

For en nærmere beskrivelse af baggrunden for ændringen henvises til pkt. 2.2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.”

Specielle bemærkninger til § 1, nr. 2, om § 75 b, stk. 3, får følgende ordlyd:

”Det foreslås i § 75 b, *stk. 3,* at var fordringshaveren ubekendt med fordringen eller skyldneren, regnes forældelsesfristen i stk. 1 først fra den dag, hvor fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab hertil.

Den foreslåede bestemmelse vil svare til suspensionsreglen i forældelseslovens § 3, stk. 2.”

Specielle bemærkninger til § 1, nr. 2, om § 75 b, stk. 4, får følgende ordlyd:

”Det foreslås i § 75 b, *stk. 4,* at der gælder ingen frist for, hvornår forældelse, jf. stk. 1-3, senest indtræder for krav på erstatning eller godtgørelse.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at der ikke skal gælde nogen absolutte frister for, hvornår forældelse senest indtræder for krav på erstatning eller godtgørelse efter § 75 b, stk. 1. Det vil indebære, at den absolutte forældelsesfrist på 30 år i forældelseslovens § 3, stk. 3, nr. 1, og i miljøskadeerstatningslovens § 6, stk. 2, ikke finder anvendelse.”